

Betreft: Reactie Cascade op Wetsvoorstel tot wijziging omgevingswaarde stikstofdepositie 2030 en vergunningplicht o.a. intern salderen

Datum: 23-03-2023

Geachte dame/heer,

Cascade heeft met belangstelling kennisgenomen van de consultatie van het Wetsvoorstel tot wijziging omgevingswaarde stikstofdepositie 2030 en vergunningplicht o.a. intern salderen. Het doel van dit wetsvoorstel is om de wettelijke stikstofdoelstelling (omgevingswaarde) te versnellen van 2035 naar 2030. Ook introduceert het wetsvoorstel een natuurvergunningplicht voor stikstofgerelateerde wijzigingen (o.a. intern salderen).

Cascade heeft begrip voor de voorgenomen beleidswijzigingen op dit thema, echter is het belangrijk te komen tot beleid waarmee het bedrijfsleven in haar uitvoeringspraktijk niet stil komt te vallen. In het kader van de woningbouwopgave (bouwgrondstoffen als zand en grind) en de energietransitie (noodzakelijke grondstoffen zoals silicium/zilverzand) is het van groot belang de huidige stand-off met betrekking tot stikstof op te lossen, aangezien er een enorme opgaven liggen waarvoor nog vele stappen te zetten zijn.

In deze zienswijze zet Cascade haar visie op het wetsvoorstel uiteen. Ook wordt aangegeven op welke manier de werkzaamheden van Cascade en haar leden geraakt worden door de effecten van dit wetsvoorstel, en waarom het van groot belang is met deze aangelegenheden rekening te houden.

De werkzaamheden van de sector

Cascade is de brancheorganisatie van het oppervlakedelfstoffenwinnende bedrijfsleven. Onze brancheorganisatie vertegenwoordigt ca. 90% van de productie van primaire bouwgrondstoffen (zand, grind, zilverzand en klei) in Nederland. Daarnaast houden onze leden zich bezig met de herinrichting en gebiedsontwikkeling van de locaties waar zij actief zijn.

De locaties waar oppervlakedelfstoffenwinningsprojecten worden uitgevoerd (langs rivieren maar ook op vrij liggende landlocaties) hebben voorafgaand aan het project veelal een agrarische bestemming. Onderdeel van een winningsproject is, naast het zeer noodzakelijke doel van grondstoffen produceren voor de bouw, de realisatie van andere maatschappelijke doelen, doorgaans op het gebied van natuurontwikkeling en verhoging van biodiversiteit, (rivier)waterveiligheid en recreatie. In de praktijk betekent dit dat projectlocaties die voorheen een agrarische bestemming hadden, omgezet worden in o.a. natuurgebieden met een hoge biodiversiteit.

Hiermee dragen de oppervlakedelfstoffenwinningsprojecten niet alleen bij aan verbetering van het milieu en het behoud van de biodiversiteit, maar worden ook grote stikstofbronnen weggenomen (wegens o.a. het stoppen van mest uitrijden). Zo ontstaan er met projecten gebieden waarin de stikstofuitstoot gaandeweg tot een minimum wordt teruggebracht, zeker t.o.v. de eerdere gebruikssituatie, en vervolgens nagenoeg geheel stopt. ***Cascade ziet graag dat deze positieve bijdragen met betrekking tot vermindering stikstofuitstoot ook in wetsvoorstellen worden gewaardeerd, bijvoorbeeld door het mogelijk te maken om de vrijkomende stikstofruimte bij getransformeerde landbouwgronden (bedrijfsgebonden) in te zetten voor extern salderen.***

Invoering vergunningplicht stikstof gerelateerde wijzigingen

Het wetsvoorstel voorziet in een vergunningplicht voor stikstof-gerelateerde wijzigingen van een reeds toegestane activiteit en op het versterken van de toestemmingverlening door de

vergunning na een relevante wijziging aan te passen. De bedoeling hiervan is dat de vergunning beter overeenkomt met wat er daadwerkelijk op het bedrijf gebeurt. Hiermee wordt voorkomen dat nieuwe latente stikstofruimte ontstaat (zie ook pg. 14 van de memorie van toelichting).

De bedoeling is dat er met een vergunningplicht voor stikstof-gerelateerde wijzigingen wordt voorkomen dat nieuwe activiteiten, waarbij stikstof uitgestoten wordt, worden opgestart. De voorgestelde vergunningplicht geldt alleen voor stikstof gerelateerde wijzigingen ten opzichte van de referentiesituatie, maar de plicht geldt nu naast voor intern salderen in beginsel ook als een stikstof gerelateerde wijziging leidt tot een afname van de feitelijke depositie.

Cascade voorziet dat deze maatregel in de praktijk zal leiden tot een verzwaring in termen van onderzoeks- en administratieve lasten, regeldruk en bureaucratie, en een hoger risico op bezwaar- en beroepsprocedures door tegenstanders van initiatieven. Dit zou een uiterst ongewenst effect van de maatregel zijn, aangezien er nu al zeer maatschappelijk gewenste projecten in meerdere sectoren stilliggen vanwege de stikstofproblematiek. Zaak is om de vertraging door deze maatregel niet verder op te laten lopen. ***Cascade verzoekt dan ook om de voorgestelde maatregelen die leiden tot toename van administratieve lasten en extra mogelijkheden voor bezwaar- en beroepsprocedures te schrappen.***

De passende beoordeling & redenen van groot openbaar belang

In de visie van Cascade biedt het wetsvoorstel een haakje om via een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) meer flexibiliteit aan te brengen in de passende beoordeling (zoals bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Habitatrictlijn). In een AMvB kunnen regels uitgewerkt worden over de toepassing van de passende beoordeling en kan er in sommige nog nader te bepalen (uitzonderings)gevallen ook afgeweken worden van de verplichting om een passende beoordeling te maken. Zeker in relatie tot lid 4 van ditzelfde artikel stelt Cascade vast dat een dergelijke route absoluut passend is voor oppervlakedelfstoffenwinningsprojecten.

In artikel 6 lid 4 van de Habitatrictlijn wordt namelijk het volgende gesteld:

'Indien een plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, neemt de Lid-Staat alle nodige compenserende maatregelen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. De Lid-Staat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen.'

In dit lid wordt gesteld dat projecten/plannen die van groot openbaar belang zijn, gerealiseerd dienen te worden indien er geen alternatieve oplossingen bestaan. In de visie van Cascade geldt dit voor oppervlakedelfstoffenwinningsprojecten. Voor de bouwopgave die Nederland kent zijn veel bouwgrondstoffen nodig. Bij volledig (circulair) hergebruik van het vrijkomende materiaal kan maximaal 20% van de vraag naar bouwgrondstoffen worden ingevuld. Dit betekent dat er in grote mate primaire bouwgrondstoffen als zand en grind nodig zijn. Gezien de milieu-impact van transport dienen deze zo lokaal mogelijk gewonnen te worden om transport te voorkomen. In Nederland is de sector daarnaast al zeer ver met volledige elektrificatie van het winningsproces, waardoor de milieu-footprint van de winning minimaal is. Daarnaast moet Nederland, als onderdeel van de Europese Unie, de afhankelijkheid van andere landen waar mogelijk verminderen betreffende noodzakelijke grondstoffen voor de energietransitie. Ook om deze reden is het van groot belang lokaal projecten te kunnen ontwikkelen.

Om Nederland ook in de toekomst leefbaar te houden en invulling te geven aan de woningbouwopgave is het daarom van groot belang dat er voldoende primaire grondstoffen beschikbaar zijn, en dus dat oppervlakedelfstoffenwinningsprojecten voldoende doorgang

vinden. *Cascade roept daarom op het grote belang van primaire (bouw)grondstoffen voor Nederland te erkennen, en om voldoende ruimte te bieden voor winningsprojecten door hier specifiek invulling aan te geven in het beleid (bijvoorbeeld middels een AMvB).*

Betrokkenheid bij ruimtelijke ordening

Gezien de noodzaak van de projecten is vergunningverlening, waarbij het bedrijfsleven vroegtijdig bij de ruimtelijke ordeningsplannen van provincies wordt betrokken om zo maximaal de win-win mogelijkheden in het kader van stikstofreductie (en CO₂-reductie) te benutten, van groot belang. Duurzame delfstoffenwinning is tevens aangeduid als zijnde van Nationaal Belang in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), waardoor hier in beleid ruimte voor dient te zijn. *Cascade roept daarom op om hierop vanuit de rijksoverheid een aanmoedigingsbeleid te voeren.*

De relatie tot de landelijke beëindigingsregeling veehouderij

In mei 2022 heeft de landelijke beëindigingsregeling veehouderij ter consultatie gelegen, de verwachting is dat deze in de loop van 2023 in werking zal treden. Met deze regeling tracht de overheid de reductie van stikstofdepositie gerelateerd aan de landbouw te versnellen. Cascade is hier voorstander van, maar ziet het als een gemiste kans dat het oppervlakedelfstoffenwinnende bedrijfsleven hier niet bij betrokken is.

Door dit bedrijfsleven ook aanspraak te laten maken van de regeling wordt niet alleen sneller een veel grotere stikstofreductie behaald, maar worden gebieden tevens grotendeels op kosten van dit bedrijfsleven omgevormd naar natuur- en/of waterrijke gebieden. Zoals hierboven beschreven, wordt daarnaast het grote openbare belang van realisatie van woningbouw gediend, waardoor er een win-win situatie ontstaat. *Cascade verzoekt dan ook om het belang en de mogelijk bijdrage van de sector te erkennen, en dergelijke regelingen nu en in de toekomst ook open te stellen voor oppervlakedelfstoffenwinners zoals de Cascadeleden.*

Conclusie en oproep

Met het wetsvoorstel tracht de Rijksoverheid de stikstofdepositie te verminderen en meer zicht te krijgen op de daadwerkelijke ontwikkelingen in de vergunde ruimte. Cascade heeft hier begrip voor, maar benadrukt dat er voldoende aandacht moet zijn voor de effecten en mogelijkheden van het beleid in de praktijk. Daarnaast is het van groot belang om voldoende ruimte te maken voor projecten die essentieel zijn voor de leefbaarheid van Nederland, zoals projecten in het kader van de woningbouwopgave en energietransitie (en dus ook in het kader van de (bouw)grondstoffenvoorziening om deze opgave en transitie in te vullen). Het wetsvoorstel lijkt mogelijkheden te bieden om dergelijke projecten doorgang te laten vinden, essentieel is echter dat hier in de praktijk ook daadwerkelijk gebruik van wordt gemaakt. *Cascade verzoekt dan ook duidelijk het belang van de winning van primaire (bouw)grondstoffen voor Nederland te erkennen, en in hiervoor beleid en vergunningverlening in voldoende mate ruimte te bieden.*

Bij vragen is Cascade uiteraard beschikbaar voor het geven van nadere toelichting.

Hoogachtend,

ir. L.A.C. (Leonie) van der Voort
Directeur Cascade